



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

VII.501.84.2015.KM

Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej
Al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Rzecznik Praw Obywatelskich od wielu lat podejmuje działania w celu zwrócenia uwagi organów państwowych na konieczność uregulowania monitoringu wizyjnego w Polsce. Rzecznik wielokrotnie zwracał się w tej sprawie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, sprawa była także podnoszona w pismach Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych oraz w raportach Najwyższej Izby Kontroli. Działania na rzecz uregulowania monitoringu od dawna podejmuje również fundacja Panoptykon.

Mimo zagrożeń dla konstytucyjnych wolności i praw obywateli, jakie powoduje brak stosownych regulacji odnoszących się do monitoringu wizyjnego, kwestia ta nie została uregulowana. Pismem z dnia 24 maja 2016 r. (nr VII.501.316.2014.AG) Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji poinformował Rzecznika, że kolejny już *projekt założeń do projektu ustawy o monitoringu wizyjnym* został wycofany spod obrad Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu.

Niezależnie od uregulowania monitoringu wizyjnego stosowanego w przestrzeni publicznej, niecierpiącym zwłoki problemem pozostaje wprowadzenie regulacji dotyczącej monitoringu wizyjnego stosowanego w szkołach i innych placówkach oświatowych.

Przy okazji projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie rządowego programu wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – Bezpieczna+, Rzecznik skierował w dniu 12 czerwca 2015 r. wystąpienie do ówczesnej Minister Edukacji Narodowej, przedstawiając swoje wątpliwości dotyczące uchwały. W ocenie Rzecznika, projekt przewidywał dofinansowanie instalacji monitoringu wizyjnego w szkołach, mimo że przepisy rangi ustawowej nie przewidują instalowania kamer monitorujących na terenie szkół ani nie regulują zasad udostępnienia nagrań, ich zabezpieczenia czy usuwania.

W wyniku uwag zgłaszanych do projektu, Ministerstwo usunęło z przyjętego programu przepisy dotyczące monitoringu.

Rzecznik z zadowoleniem przyjął informację o wycofaniu finansowania monitoringu w zeszłym roku, jednak nie wpłynęło to na okoliczność, że monitoring wizyjny został zainstalowany w ok. 11 000 szkół (dane wskazane w piśmie Sekretarza Stanu w MEN do RPO z dnia 15 lipca 2015 r.). Utrwalanie wizerunku stanowi ingerencję w chronioną konstytucyjnie prywatność osób przebywających w szkole. Z tego względu, **niezbędne jest wprowadzenie zasad regulujących prowadzenie monitoringu w akcie prawnym powszechnie obowiązującym, tak aby zainstalowanie na terenie szkoły kamer nie prowadziło do naruszenia konstytucyjnych praw uczniów, nauczycieli, a także innych osób przebywających w szkole.**

Konsekwencją braku wprowadzenia regulacji monitoringu w szkołach jest dowolność organów prowadzących szkoły w decydowaniu o formach i zakresie ingerencji w sferę w życia prywatnego uczniów. W rezultacie, w mediach oraz wpływających do RPO skargach pojawiają się informacje o zainstalowaniu kamer np. w szkolnych toaletach, czy stosowaniu technologii utrwalającej, oprócz obrazu, także dźwięk. Konieczne jest uregulowanie na poziomie ustawy lub rozporządzenia wydanego na podstawie szczegółowego upoważnienia zasad i celów montowania kamer, sposobów postępowania ze zgromadzonymi w ten sposób danymi, kwestii oznaczenia terenu monitorowanego, a także określenia zasad dostępu do nagrań, zabezpieczenia danych oraz usuwania zgromadzonych informacji.

Rzecznik dostrzega pozytywne skutki zainstalowania monitoringu na terenie szkoły, istotne jest jednak, aby pamiętać, że stwarzanie bezpiecznych warunków nauki nie sprowadza się wyłącznie do ochrony dziecka przed fizyczną i psychiczną przemocą ze strony innych uczniów. Budowanie poczucia bezpieczeństwa musi polegać także na stworzeniu dzieciom i młodzieży warunków do swobodnego rozwoju w atmosferze wzajemnego zaufania oraz poszanowania godności człowieka, a obowiązek ten w szczególności ciąży na szkołach i innych placówkach oświatowych. Poczucie bezpieczeństwa wśród uczniów może zostać zaburzone w przypadku, gdy w danej placówce każdy ruch uczniów jest śledzony przez kamery, a uczeń może być nagrywany w najbardziej intymnych sytuacjach.

W ocenie Rzecznika, konieczna jest zmiana obecnie obowiązujących regulacji, aby ograniczyć możliwość instalowania monitoringu w szkołach do miejsc wskazanych w przepisach. Niezbędne jest także uregulowanie zasad prowadzenia monitoringu i postępowania z tak zgromadzonych danymi – w akcie prawnym rangi ustawy lub w akcie wykonawczym wydanym na podstawie spełniającego kryteria konstytucyjne upoważnienia ustawowego. W związku z powyższym, stosownie do przepisu art. 16 ust. 2

pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.) zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska na temat poruszonych problemów, a także – jeśli Pani Minister podziela moją ocenę – o podjęcie działań legislacyjnych w celu uregulowania kwestii stosowania monitoringu wizyjnego w szkołach.